

Aan weerszijden van de IJtocht is het maaiveld afgewerkt als golvend grondreliëf met hoogteverschillen tot 1 m. Wanneer het langdurig regent, ontstaan zelfs hier en daar drassige plekken. De variatie in bodemgesteldheid en vochtigheid levert een grote verscheidenheid van spontaan opgeschoten vegetatie op. Dit is goed te zien aan de kleurverschillen: op de hogergelegen plekken is de vegetatie veel bruiner dan de lagere groene vegetatie.

<

Temidden van de ruige vegetatie ligt een eigentijdse skatebowl. Door middel van een asfaltpad sluit deze aan op de skateroute die door de gehele IJtochtzone ligt. De ovale vorm is van VLUGP. „Ik hou wel van zo'n stoer, strak gebaar”, zegt Schuitemaker. De skatebowl zelf is ontworpen door speelgoedleverancier Spereco. Volgens de tuinen- en landschapsarchitect krijgt de bowl op speciale skatesites goede kritieken.

>

DUUR
ZAAM
ont
werpen

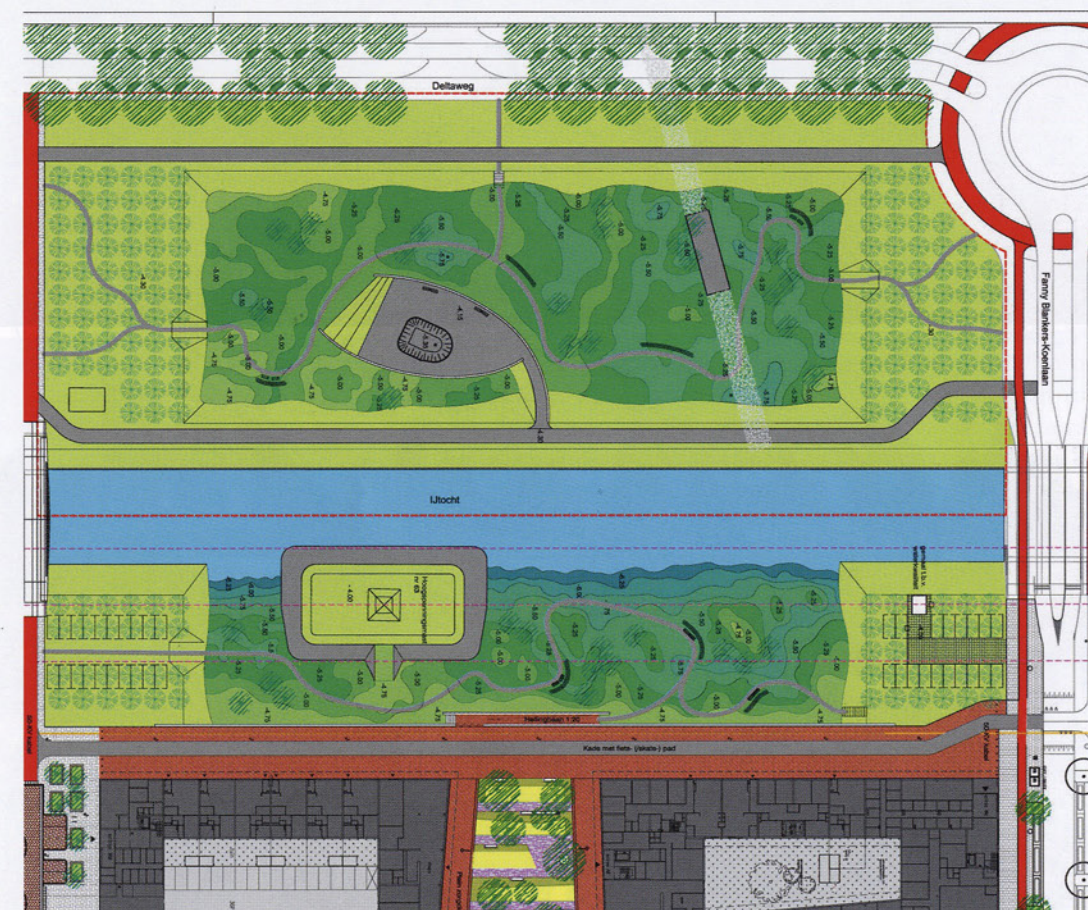
Het ruige landje van vroeger

Geen aangeharkt park maar een ruig landje, zoals iedereen dat van vroeger nog wel kent. Dat heeft VLUGP in de Vinex-wijk Floriande gerealiseerd. Goed voor de biodiversiteit, de kinderen en de sociale cohesie van de buurt. „Het is natuur in de stad, waar je lekker doorheen kan struinen.”

Tekst Miranda Vrolijk Beeld SVS

Hij moet er zelf wel om lachen, tuin- en landschapsarchitect Henk Schuitemaker van VLUGP: „Het lijkt een contradictie in terminis, maar we hebben dit park formeel bestemd als rommelig.” Het wijkpark in de Vinex-wijk Floriande in Hoofddorp is dan ook begroeid met een ruige vegetatie waarvan de meeste spontaan ontwikkeld is. Schuitemaker en zijn collega's hadden het 'landje' van vroeger in gedachten, dat spannende braakliggende stuk niemandsland waar je als kind zo heerlijk kon spelen. „Dat mogen zie hier ook doen, lekker zoeien en struinen.”

>

N

Aan weerszijden van het ruige landje is een carré van geknotte *Salix alba* aangeplant. Het strakke grid waarin ze staan, refereert aan de polderverkaveling die in de Haarlemmermeer ook een rechttoe rechtaan lijnvoering heeft. De vegetatie onder de knotwilgen wordt minimaal gemaaid, waardoor inheemse kruidachtigen als het paarse knoopruid (*Centaurea jacea*) de kans krijgen.

<

De skatebaan ligt op dezelfde hoogte als het fietspad naast de IJtocht. Door middel van een grastrap gaat hij aan de westzijde over in de lagerliggende, ruige vegetatie. Door middel van keermuren van schanskorven met grauwacke-stenen wordt het hoogteverschil tussen de skatebowl en zijn omgeving opgevangen.

<

Voor wandelaars is er door het ruige landje een pad aangelegd van asfalt met een toplaag van parelgrind. Het ruige landje zelf is vrij toegankelijk om doorheen te struinen voor wie dat wil. Toch moet Schuitemaker concluderen dat het op wat overduidelijke olifantenpaadjes na nog relatief 'braaf' gebruikt wordt.

<

VLUGP stedenbouw & landschapsarchitectuur

Henk Schuitemaker

Aantal medewerkers 2

Vestigingsplaats Amsterdam

Werkgebied Nationaal

Projecten Natuurvriendelijke oever Zuiderpolder langs het Noordzeekanaal; Leeuwendijk II: ontwerp buitenruimte van woonwijk in Weesp; Nutstuinbuurt: studie naar duurzame principes voor de suburbane woonomgeving.

Website www.vlupg.nl

Henk Schuitemaker: „Duurzaamheid zou een vanzelfsprekend onderdeel van het werk van iedere landschapsarchitect moeten zijn. We werken immers met bodem, water en beplantingen. Deze hebben tijd nodig om zich te ontwikkelen en zich te handhaven. Wij streven bij ieder project naar een goede leefomgeving voor mens, plant en dier en dat kan niet anders dan duurzaam.”

Calamiteitenberging

Het 2,6 ha grote park maakt onderdeel uit van de IJtochtzone, een 3 km lang wijkpark langs de IJtocht, een van de hoofdwatergangen van de Haarlemmermeerpolder. Aan weerszijden van de tocht zijn nieuwbouwwijken verschenen en de IJtochtzone fungeert als groene ruggengraat. Daarnaast vangt de watergang het overtollige water uit die nieuwe wijken op. Omdat het kanaal ook extreme pieken moet kunnen opvangen, is het park van VLUGP gemiddeld 80 cm dieper uitgegraven. De IJtocht heeft hier aan één kant een brede natuurvriendelijke oever gekregen, die verschillende waterpeilen aankan: bij calamiteiten kan het overstromen.

Het lange park langs de IJtocht is in een aantal kamers verdeeld die elk een eigen karakter hebben. Daarnaast zijn er ook gemeenschappelijke onderdelen

zoals een skateroute, het straatmeubilair en kunstwerken.

Golvend grondreliëf

Het landje van VLUGP heeft een strakke, ruimtelijke omkadering gekregen van wilgencarrés aan weerszijden en een bomenlaan aan de westkant. „Zo creëren we meteen een stevige groene lijst.” Daarbinnen is een golvend grondreliëf aangebracht met hoogteverschillen tot 1 m. „Om zo afwisselend natte en droge plekken te maken”, legt Schuitemaker uit. Bij de aanleg is wel een algemeen zakenmengsel ingezaaid, maar de ontwerpers hadden geen eindbeeld voor ogen. De natuur heeft er vrij baan gekregen. „Het is interessant om te zien wat er zich vestigt.”

Vier jaar nadat het park is aangelegd, is hun opzet geslaagd, concludeert de tuin- en landschapsarchitect. Het landje is >

IJtochtzone

Locatie In de Vinex-wijk Floriande in Hoofddorp fungeert de 3 km lang IJtochtzone als groene ruggengraat. Het park van VLUGP is daar een onderdeel van.

Oppervlakte 2,6 ha

Opdrachtgever Gemeente Haarlemmermeer

Ontwerp masterplan complete

IJtochtzone KuiperCompagnons in Rotterdam

Ontwerp Centrumkamer (ruige landje) VLUGP, stedenbouw & landschapsarchitectuur in Amsterdam

Schrijver bestek Witteveen+Bos in Deventer

Leverancier skatebowl Spereco in Weert

Kunstwerk 'Golfbreker' Sannah Belzer

Beheer aanvankelijk gemeente Haarlemmermeer, nu Stichting Meergroen, een vrijwilligersorganisatie die voortkomt uit de heemtuin Heimanshof van Hoofddorp.

Aanplant heesters 7 *Craetegus monogyna*, 7 *Rosa multiflora* en 6 *Salix x caprea*

Planperiode 2004-2007

Aanleg 2008-2009

afwisselend begroeid met een vochtminnende vegetatie en inheemse kruidachtigen die juist een droge omgeving preferen. Op verkenning door het park kom je op de hogerliggende droge pekken veel boerenwormkruid, wilde chicorei en kaasjeskruid tegen, op de natte plekken groeien veel kattenstaarten en pitrus. Ook zijn er moerasrolklaver, duizendblad, melkdistel en wilde bertram te zien.

Met liefde beheerd

„Je kan zien dat er met liefde wordt beheerd”, zegt Schuitemaker. Drie jaar geleden is de plek 'geadopteerd' door de vrijwilligersorganisatie Stichting Meer-groen. In samenwerking met de gemeente beheren de vrijwilligers het terrein. Schuitemaker legt uit dat zijn opzet van natuurontwikkeling staat of valt met de beheerders, die moet begrijpen wat de bedoeling is. „Je moet hier spelen met het maaibeheer. Van tevoren voor het hele park een maairegime vaststellen, is niet de juiste oplossing. Je moet nu eens hier, dan weer daar maaien, zorgen dat niet een bepaalde soort de overhand krijgt. Eigenlijk is het tuinieren met natuur en dat doet Stichting Meergroen heel goed.”

De ruige vegetatie mag overal worden betreden. „Dat is juist de bedoeling, dat kinderen spannend kunnen spelen en lekker op verkenning gaan. Dat ze een

keer in de modder stappen en allerlei insecten ontdekken. Heel goed voor de opvoeding van kinderen en natuurlijk gewoon leuk.”

Jeugdhonk

Wat de tuin- en landschapsarchitect vier jaar na aanleg ook concludeert, is dat een park met een ruige vegetatie zich heel goed leent voor latere toevoegingen. Zo zijn er inmiddels een graffiti-muur en een jeugdhonk geplaatst en hebben buurtbewoners een moestuin aangelegd. „Zonder dat dit wezenlijk het ontwerp aantast. Het moet natuurlijk wel ruig blijven, een strak gemaaid voetbalveld past hier niet.”

Wat er volgens Schuitemaker wel past, is de strak vormgegeven skatebowl die door VLUGP zelf midden in de ruigte is geplaatst. „Ik hou wel van zo'n strak, stoer gebaar.” De bowl sluit aan op de skateroute die door de gehele IJtochtzone is aangelegd en trekt daarmee ook gebruikers van verder weg. Dat het een geslaagde zet is, blijkt uit de vele kinderen die er op een gewone woensdagmiddag gebruik van maken.

Het park is niet alleen afgestemd op kinderen. VLUGP heeft een wandelroute aangelegd die meandert door de ruigte. Het pad is geasfalteerd zodat het park voor iedereen toegankelijk is. <

Vanaf het Altenapad loop je zo het park in. Lage schanskorven gevuld met grauwwacke-stenen bieden toegang tot het ruige landje. Langs het verharde wandelpad heeft VLUGP hier en daar banken geplaatst met daarachter takkenrillen. Die gaan inmiddels helemaal schuil onder de begroeiing. >

Buurtbewoners zijn zelf in het park een gemeenschappelijke moestuin begonnen. Schuitemaker juicht dit soort initiatieven toe. „Dat is ook een vorm van duurzaamheid: het versterken van de sociale cohesie in een wijk. En blijkbaar is het ruige landje de meest logische plek om zo'n gemeenschappelijke tuin te beginnen.” >

De graffiti-muur is later in het ruige landje geplaatst. Vanwege het losse ontwerp leent het park zich goed voor dit soort toevoegingen volgens Schuitemaker. Boerenwormkruid (*Tanacetum vulgare*) gedijt hier op de wat hogere, droge grond uitstekend. >>

Voor het plaatsen van het kunstwerk 'Golfbreker' van Sannah Belzer viel de keuze ook op het ruige park van VLUGP. Het kunstwerk, dat bestaat uit een hardstenen golfbreker met een picknickplaats en een stuk snelwegverlichting, is onderdeel van de serie 'heimweeplekken'. >>

De IJtocht heeft aan één zijde een natuurvriendelijke oever gekregen die de breedte van het kanaal laat variëren. Flora en fauna profiteren beide van een natuuroever: zo is het onder meer goed voor de vissen die tussen het riet hun paaiplassen vinden. Langs de andere kant is het steile talud behouden omdat hier een hoofdgasleiding in de grond ligt. >

